

LOYIHA USULI - OLIY O'QUV YURTLARI TALABALARINI O'QITISH VA TARBIYALASHNING SAMARALI USULI SIFATIDA

Dilnavoz Tursunova,

Shahrisabz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqolada loyiha usuli har tomonlama rivojlangan, mustaqil, tashabbuskor shaxsni o'qitish va tarbiyalashning samarali vositalaridan biri sifatida ko'rib chiqiladi. Ningdek oliy ta'lim talabalariga rus tilini o'rgatishda loyiha faoliyatidan foydalanishning pedagogik ahamiyati tadqiq qilinadi. Rus tili darslarida ushbu usuldan foydalanish o'qitishning asosiy zamonaviy tamoyillari tahlil qilinadi. Loyiha usulining kommunikativ ko'nikmalarni shakllantirishga va rus tilini o'qitish motivatsiyasini oshirishga yordam berishi xususida so'z yuritiladi. Bundan tashqari maqolada insonning individual xususiyatlaridan kelib chiqqan holda rivojlantiruvchi ta'lim modellariga qaratilgan.

Kalit so'zlar: loyiha, metod, malaka, yechim, manba, mehnat bozori, soha.

Abstract: The project method is considered in the article as one of the effective means of teaching and educating a well-developed, independent, initiative person. Pedagogical importance of using project activity in teaching Russian language to Ningdek higher education students is researched. The main modern principles of teaching using this method in Russian language classes are analyzed. It is said that the project method helps to form communicative skills and increase the motivation to teach the Russian language. In addition, the article focuses on educational models based on the individual characteristics of a person.

Key words: project, method, qualification, solution, source, labor market, sector.

Аннотация: В статье рассматривается метод проектов как одно из эффективных средств обучения и воспитания развитой, самостоятельной, инициативной личности. Исследуется педагогическое значение использования проектной деятельности в обучении русскому языку студентов вузов Ниндек. Анализируются основные современные принципы обучения с использованием этого метода на уроках русского языка. Говорят, что метод проектов способствует формированию коммуникативных навыков и повышению мотивации к обучению русскому языку.

Кроме того, в статье особое внимание уделяется образовательным моделям, основанным на индивидуальных особенностях человека.

Ключевые слова: проект, метод, квалификация, решение, источник, рынок труда, отрасль.

Zamonaviy jamiyatning jadal texnologik rivojlanishi va natijada oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish zamonaviy mutaxassislarni tayyorlashga qo'yiladigan malaka talablari standartlarini o'zgartirishni - faollik, ijodkorlik, izlanishlar. standart echimlar, voqealarni individual ko'rish, shaxsiy va professional o'sish istagi nazarda tutadi. Shuningdek, hayot davomida ta'lim olish qobiliyati, bu ma'lumot qidirish va og'zaki va og'zaki bo'lmagan muloqot orqali bilimlar bazasini doimiy ravishda yangilashni anglatadi. Tayyorgarlik bosqichida talabalarga mehnat bozorida haqiqiy bo'sh ish o'rinlarini izlash bilan bog'liq muammoli sohani o'rganish taklif qilindi. Buning uchun tanlangan muammoli hududga maksimal ma'lumotni hamrohlik qilishga imkon beradigan ma'lum bir ma'lumot bazasini yaratish kerak edi. Shu maqsadda quyidagi tadbirlar amalga oshirildi:

- talabalarga yosh mutaxassislar uchun ish topish muammosini ko'taruvchi “Qanday qilib ishga joylashish kerak” videoroligini tomosha qilish taklif qilindi;
- talabalar o'qituvchi bilan birgalikda olingan ma'lumotlar asosida muammoli sohani tahlil qilishdi;
- amaliy yechim taklif qilib, muammoni shakllantiriladi.

Muhokama natijasida muammo: zamonaviy mehnat bozorida axborot oqimining haddan tashqari ko'pligi sharoitida munosib ish topish qiyinligi yuzaga keladi. Tayyorgarlik bosqichi shartlariga ko'ra, o'qituvchi moderator sifatida ishlaydi, ya'ni u talabalarning faoliyatini, ularning tahliliy ishlarini to'liq nazorat qiladi, materialni tizimlashtirishga, xulosalar chiqarishga, muammoni shakllantirishga va psixologik yordam muhitini yaratishga yordam beradi.

O'rta bosqich. Ushbu bosqich uch bosqichni o'z ichiga oldi: vazifalarni shakllantirish, ushbu muammolarni hal qilish bo'yicha tadbirlarni rejalashtirish va talabalarning individual mustaqil ishlari.

Birinchi bosqichning maqsadi aniqlangan muammoni hal qilishga yordam beradigan vazifalarni shakllantirish edi. Buning uchun talabalardan qisqa vaqt ichida turli g'oyalar

hosil bo'ladigan, nostandart g'oyalarni ishlab chiqish, yechim topish mumkin bo'lmagan vaziyatda yechim topish bo'lgan "mantiqiy yo'l", "tasodifiy va bir nechta manbalar o'rtasida taqsimlanganda ma'lumotlarni tizimlashtirish", "aqliy xujum"da ishtirokchilar jamoasining uyushmasi va birlashishida qatnashadi. O'quv jarayonida ushbu turdagi faoliyatdan foydalanish talabalar faol ishtirok etadigan muammoni yigirma daqiqalik hal qilishdir va o'qituvchi guruhda ishlashda talabalarga yordam beradigan, taklif qilingan g'oyalarni tuzatuvchi va nazorat qiluvchi moderator sifatida ishlaydi.

Muhokama aniqlangan muammoga qaratildi. Ushbu turdagi faoliyat natijasida 3 ta vazifa shakllantirildi:

- mehnat bozoridagi bo'sh ish o'rinlari haqidagi ma'lumotlarni qidirish uchun eng qulay va samarali manbani aniqlanadi;
- tegishli kasbiy sohani tanlash uchun nomzodning individual qobiliyatlarini aniqlash usuli topiladi;
- ishga qabul qilish uchun zarur bo'lgan hujjatlar ro'yxati tuziladi.

Ikkinchi bosqichning maqsadi aniqlangan muammoni hal qilishga qaratilgan harakatlar ketma-ketligini aniqlash va har bir guruh a'zolari o'rtasida mas'uliyatni taqsimlashdir. Bu bosqichda o'quvchilar kerakli ma'lumotlarni izladilar, tadqiqot, g'oyalar sintezi va tahlilini olib boradilar.

Uchinchi bosqich talabalarning individual mustaqil ishlarini o'z ichiga oladi. Loyihaning ushbu bosqichining asosiy maqsadi olingan mutaxassislik doirasida kamida bitta mumkin bo'lgan uzoq muddatli martaba variantini aniqlash va natijani taqdim etish edi. Ushbu bosqichda talabalar onlayn rejimda Internetdan foydalangan holda bajariladigan muammoli vazifa bo'lgan o'rganish uchun veb-kvest uchun mos yozuvlarga yo'naltirilgan Internet vositasida topshiriqni bajardilar.

O'rta bosqichda o'qituvchi moderator, repetitor va maslahatchi sifatida ishladi. Bu bosqichning o'ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqqan holda o'qituvchi o'quvchilarning faoliyatini, tahliliy ishlarini nazorat qiladi, o'quvchilarning ijodiy faolligini rag'batlantiradi, materialni tizimlashtirishga yordam beradi, zamonaviy muloqot usullari (aqliy hujum, munozara kabi) asosida xulosalar chiqarishga yordam beradi.

Yakuniy bosqich. Ushbu bosqich kommunikativ kompetentsiyani rivojlantirish, loyiha natijalarini taqdim etish, ya'ni hisobotlarni taqdim etish va o'qituvchi tomonidan talabalar faoliyatini baholashni o'z ichiga oladi. Loyiyaning ushbu bosqichida talabalar og'zaki ma'ruza qiladilar, unda ularning individual faoliyati natijalari ko'rsatiladi.

Loyiha taqdimoti amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uni amalga oshirish jarayonida talabalarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish samarali amalga oshirilishini ko'rsatdi. Talabalar taqdimotlar qilishdi, mavzuni og'zaki himoya qilishdi, muammoli savollarga javob berishdi (bir guruh boshqasiga savol beradi), muhokamalarda qatnashishdi, o'zlarining nutqiy bayonotlarini (og'zaki va yozma) yaratdilar va o'z nuqtai nazarini himoya qilishni o'rgandilar. Talabalarning yuqori saviyadagi chiqishlari va ijodkorligini ta'kidlash lozim. Mashg'ulot jarayonida, har bir darsda nutq faoliyatini uzluksiz va maqsadli takomillashtirish fonida til va nutqni o'zaro bog'liq holda o'rganish amalga oshirilsagina bunday yaxshi natijaga erishiladi.

Shunday qilib, pedagogik jarayonga kiritilgan zamonaviy dasturiy ta'minot talabalarning rus tili bo'yicha bilimlarini yaxshilashni ta'minlaydigan qo'shimcha zaxiralarni yaratadi. Yuqoridagilarni umumlashtirgan holda shuni ta'kidlash mumkinki, loyiha metodi kabi interfaol o'qitish usullaridan foydalanishga asoslangan bo'lajak muhandisni tayyorlash jarayoni o'quvchilarni pedagogik jarayonning faol sub'ektiga, mustaqil va ijodiy ishlay oladigan tadqiqotchilarga aylantirishga yordam beradi. keng ko'lamli vazifalarni qo'yish va hal qilish. o'quvchilarning sinfning istalgan bosqichida ishtiyoq bilan ishlashi juda muhim va bu umuman fanga qiziqishni qo'llab-quvvatlaydi. Shu bilan birga, o'quvchilarning fanga munosabati o'zgaradi, ular taklif etilgan vazifalarni hal qilishda tashabbus ko'rsatishdan qo'rqmaydi, o'z fikrini bildiradi va topshiriqlarni uddalash uchun dasturiy materialni yuqori darajada o'zlashtirishga intiladi.

Rus tilini o'qitishda loyiha usulidan foydalanish talabalarga nafaqat yangi bilimlarni olish, balki natija uchun o'z mas'uliyatini his qilish imkonini beradi.